

Γ ΛΥΚΕΙΟΥ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 1: ΔΙΛΗΜΜΑΤΑ

Γ_ΘΕ 1.1 Επιστήμη

Διερευνώντας, 1^η δραστηριότητα:

URL αρχείου: <https://www.pemptousia.gr/video/epistimi-ke-orthodoxia/>

Ταυτότητα έργου: Συνέντευξη Μητρ. Μεσογαίας Νικολάου (Χατζηνικολάου) (2014)
«Επιστήμη και Εκκλησία» στην Πεμπτουσία.

Διάρκεια: 07,36''

Διερευνώντας, 2^η δραστηριότητα:

(σημ. το κείμενο μπορεί να επεξεργαστεί όλο ή αποσπασματικά με φύλλο εργασίας)

Επιστήμη και Θρησκεία

«Όταν εξετάζουμε τη σύγχρονη επιστήμη όπως αυτή δημιουργήθηκε από επιστήμονες σαν τον Λαμάρκ και τον Δαρβίνο, βλέπουμε την αντίθεση και θα έλεγα την απόλυτη ασυμφωνία που υπάρχει μεταξύ επιστήμης και θρησκείας σε θέματα που αφορούν τα βασικότερα προβλήματα της ύπαρξης και της γνώσης. Γι' αυτό, νους φωτισμένος και λογικός δεν μπορεί να δέχεται ταυτόχρονα και το ένα και το άλλο και πρέπει να επιλέξει μεταξύ θρησκείας και επιστήμης'. Τα λόγια αυτά τα έγραψε 65 χρόνια πριν ένας γνωστός Γερμανός ζωολόγος, θερμός οπαδός του Δαρβίνου, ο Γέκκελ στο βιβλίο του 'Τα μυστικά του κόσμου' που γνώρισε μεγάλη επιτυχία και όπως φαινόταν απέδειξε ότι η πίστη είναι ένας παραλογισμός. Λέει, λοιπόν, ο Γέκκελ ότι κάθε άνθρωπος με φωτισμένη διάνοια πρέπει να διαλέξει μεταξύ επιστήμης και θρησκείας και να ακολουθήσει είτε το ένα είτε το άλλο. Και θεωρεί απαραίτητο να αρνηθούν αυτοί οι άνθρωποι την θρησκεία διότι ένας άνθρωπος λογικός δεν μπορεί να αρνηθεί την επιστήμη.

Πραγματικά αυτό είναι απαραίτητο; Όχι, καθόλου, διότι γνωρίζουμε ότι πολλοί και μεγάλοι επιστήμονες ήταν ταυτόχρονα και πολύ πιστοί άνθρωποι. Τέτοιος ήταν για παράδειγμα ο Πολωνός αστρονόμος Κοπέρνικος που έθεσε το θεμέλιο όλης της σύγχρονης αστρονομίας. Ο Κοπέρνικος δεν ήταν μόνο πιστός αλλά ήταν και κληρικός....Τι συμβαίνει λοιπόν; Γιατί και σήμερα υπάρχουν, και τους γνωρίζω προσωπικά, μερικοί επιστήμονες καθηγητές πανεπιστημίου που είναι πολύ πιστοί άνθρωποι; Γιατί την θρησκεία δεν την αρνούνται όλοι οι επιστήμονες αλλά μόνο ένα μέρος τους που έχουν τρόπο σκέψεως όμοιο μ' αυτόν που έχει ο Γέκκελ;

Γιατί αυτοί οι άνθρωποι πιστεύουν μόνο στην ύλη και αρνούνται τον πνευματικό κόσμο, δεν πιστεύουν στη μετά θάνατον ζωή, δεν δέχονται την αθανασία της ψυχής και βεβαίως δεν δέχονται την ανάσταση των νεκρών. Λένε ότι η επιστήμη τα

καταφέρνει όλα, ότι δεν υπάρχει στην φύση μυστικό που η επιστήμη δεν μπορεί να ανακαλύψει. Εμείς τι μπορούμε να απαντήσουμε σ' αυτά;

Θα τους απαντήσουμε το εξής: Έχετε απόλυτο δίκαιο. Δεν μπορούμε να περιορίσουμε την ανθρώπινη διάνοια που ερευνά την φύση. Ξέρουμε ότι σήμερα η επιστήμη γνωρίζει μόνον ένα μέρος απ' αυτά που θα έπρεπε εμείς να ξέρουμε για την φύση. Γνωρίζουμε επίσης ότι οι δυνατότητες της επιστήμης είναι μεγάλες. Σ' αυτό έχουν δίκαιο και δεν το αμφισβητούμε. Τι λοιπόν αμφισβητούμε εμείς; Γιατί δεν αρνούμαστε την θρησκεία όπως το κάνουν αυτοί και δεν την θεωρούμε αντίθετη προς την επιστημονική γνώση;

Μόνο γιατί με όλη την καρδιά μας πιστεύουμε πως υπάρχει ο πνευματικός κόσμος. Είμαστε σίγουροι πως εκτός από τον υλικό κόσμο υπάρχει άπειρος και ασύγκριτα υψηλότερος πνευματικός κόσμος. Πιστεύουμε στην ύπαρξη των πνευματικών όντων που έχουν διάνοια πολύ πιο υψηλή από ότι έχουμε εμείς οι άνθρωποι. Πιστεύουμε, με όλη την καρδιά μας, ότι πάνω απ' αυτό τον πνευματικό και τον υλικό κόσμο υπάρχει Μέγας και Παντοδύναμος Θεός. Αυτό που εμείς αμφισβητούμε είναι το δικαίωμα της επιστήμης να ερευνά με τις μεθόδους της τον πνευματικό κόσμο. Διότι ο πνευματικός κόσμος δεν ερευνάται με τις μεθόδους που ερευνούμε τον υλικό κόσμο. Οι μέθοδοι αυτές είναι εντελώς ακατάλληλες για να ερευνούμε μ' αυτές τον πνευματικό κόσμο.

Από πού γνωρίζουμε ότι υπάρχει ο πνευματικός κόσμος; Ποιος μας είπε ότι υπάρχει; Αν μας το ρωτήσουν οι άνθρωποι που δεν πιστεύουν στη θεία αποκάλυψη θα τους απαντήσουμε το εξής, 'μας το είπε η καρδιά μας'. Διότι υπάρχουν δύο τρόποι το να γνωρίσει κανείς κάτι, ο πρώτος είναι αυτός για τον οποίο μιλάει ο Γέγκελ και τον οποίο χρησιμοποιεί η επιστήμη για να γνωρίσει τον υλικό κόσμο. Υπάρχει όμως και ένας άλλος τρόπος που η επιστήμη δεν τον ξέρει και δεν θέλει να τον ξέρει. Είναι η γνώση μέσω καρδιάς. Η καρδιά μας δεν είναι μόνο το κεντρικό όργανο του κυκλοφοριακού συστήματος, είναι και όργανο με το οποίο γνωρίζουμε τον άλλο κόσμο και αποκτάμε την ανώτατη γνώση. Είναι το όργανο που μας δίνει την δυνατότητα να επικοινωνούμε με τον Θεό και τον άνω κόσμο. Σ' αυτό μόνο εμείς διαφωνούμε με την επιστήμη.

Εκτιμώντας τις μεγάλες επιτυχίες και τα κατορθώματα της επιστήμης, καθόλου δεν αμφισβητούμε την μεγάλη της σημασία και δεν περιορίζουμε την επιστημονική γνώση. Εμείς λέμε μόνο στους επιστήμονες, 'δεν έχετε εσείς την δυνατότητα με τις μεθόδους σας να ερευνάτε τον πνευματικό κόσμο, εμείς όμως μπορούμε να το κάνουμε με την καρδιά μας'.

Υπάρχουν πολλά ανεξήγητα φαινόμενα τα οποία όμως είναι αληθινά (όπως είναι αληθινό κάποιο φυσικό φαινόμενο) και που αφορούν τον πνευματικό κόσμο. Υπάρχουν λοιπόν φαινόμενα, τα οποία η επιστήμη ποτέ δεν θα μπορέσει να τα εξηγήσει γιατί δεν χρησιμοποιεί τις κατάλληλες μεθόδους.

Ας μας εξηγήσει η επιστήμη πως εμφανίστηκαν οι προφητείες για την έλευση του Μεσσία, οι οποίες όλες πραγματοποιήθηκαν. Μπορεί να μας πει πως ο μεγάλος προφήτης Ησαΐας, 700 χρόνια πριν την γέννηση του Χριστού προείπε τα πιο σημαντικά γεγονότα της ζωής Του, και γι' αυτό ονομάστηκε ευαγγελιστής της

Παλαιάς Διαθήκης; Να μας εξηγήσει την διορατική χάρη που έχουν οι άγιοι και να μας πει με ποιες φυσικές μεθόδους απέκτησαν οι άγιοι αυτή την χάρη και πως μπορούσαν μόλις έβλεπαν έναν άνθρωπο άγνωστο, αμέσως να καταλαβαίνουν την καρδιά του και να διαβάζουν τις σκέψεις του; Έβλεπαν τον άνθρωπο πρώτη φορά και τον καλούσαν με το όνομά του. Χωρίς να περιμένουν από τον επισκέπτη ερώτηση έδιναν απάντηση σ' αυτά που τον προβληματίζαν...

Δεν θα μας το εξηγήσουν ποτέ γιατί βρίσκονται μακριά απ' αυτό που είναι η βάση της θρησκείας - από την πίστη. Αν διαβάσετε τα βιβλία εκείνων από τους επιστήμονες που επιχειρούν να ανασκευάσουν τη θρησκεία θα δείτε πόσο επιφανειακά αυτοί βλέπουν τα πράγματα. Δεν καταλαβαίνουν την ουσία της θρησκείας και όμως την κρίνουν. Η κριτική τους δεν αγγίζει την ουσία της πίστεως, την οποία αδυνατούν να καταλάβουν αλλά τους τύπους, τις εκδηλώσεις δηλαδή του θρησκευτικού συναισθήματος. Την ουσία της θρησκείας και της πίστεως δεν την καταλαβαίνουν. Γιατί όμως; Γιατί ο Κύριος Ιησούς Χριστός λέει, 'Ουδείς δύναται ελθείν προς με, εάν μη ο πατήρ ο πέμψας με ελκύση αυτόν' (Ιω. 6, 44).

Πρέπει λοιπόν να μας ελκύσει ο επουράνιος Πατέρας, πρέπει η χάρη του Αγίου Πνεύματος να φωτίσει την καρδιά και το νου μας. Να κατοικήσει στην καρδιά και το νου μας, μέσω αυτής της φώτισης, το Άγιο Πνεύμα και πρέπει αυτός που αξιώθηκε να λάβει αυτό το δώρο να αποκτήσει την αγάπη του Χριστού τηρώντας τις εντολές του. Μόνο αυτοί που απέκτησαν το Άγιο Πνεύμα, αυτοί που στην καρδιά τους κατοικεί ο Χριστός μαζί με τον Πατέρα του, γνωρίζουν την ουσία της πίστεως. Οι άλλοι, οι έξω άνθρωποι, δεν την καταλαβαίνουν καθόλου».

Άγιος Λουκάς Αρχιεπίσκοπος Κριμαίας, *Επιστήμη και Θρησκεία*.

Αναπλαισιώνοντας, 1^η δραστηριότητα:

Δημιουργία του κόσμου: Επιστήμη και Θεολογία

«Η αλήθεια του ανθρώπου συνδέεται αδιάρρηκτα με την υπόλοιπη υλική κτίση. Η αλήθεια αυτή θεμελιώνεται στο ότι ο άνθρωπος δημιουργήθηκε από τον Θεό στο τέλος της Δημιουργίας και αφού είχε προηγηθεί η δημιουργία του υλικού κόσμου και όλου του ζωικού βασιλείου. Είναι χαρακτηριστικό ότι στα γνωστικά συστήματα ο άνθρωπος εμφανίζεται πριν δημιουργηθεί ο υλικός και ζωικός κόσμος. Στην Αγία Γραφή συμβαίνει το αντίστροφο. Αυτό δηλώνει την εξάρτηση του ανθρώπου από όλη την προηγούμενη δημιουργία και ιδιαίτερα από το ζωικό βασίλειο. Η θεωρία της εξελίξεως και, εδώ άπτομαι ίσως ευαισθησιών, κανένα πρόβλημα δεν παρουσιάζει για την θεολογία από την άποψη αυτή. Αντίθετα είναι ευπρόσδεκτη κατά το ότι αποδεικνύει ότι ο άνθρωπος είναι άρρηκτα δεμένος με την υπόλοιπη υλική κτίση καθώς και κατά το ότι η νοημοσύνη για την οποία τόσο πολύ καυχάται και με την οποία καθυποτάσσει και εκμεταλλεύεται την υλική κτίση, δεν αποτελεί αποκλειστικό ιδίωμα του ανθρώπου αλλά μόνο διαφορά βαθμού όχι είδους από τα

ζώα, όπως παρατήρησε ο Δαρβίνος. Η θεωρία της εξελίξεως στην σοβαρή και όχι στην γελοιοποιημένη εκδοχή της, καταγωγή από τον πίθηκο κ.λπ., αναφέρεται όχι στο ποιος αλλά στο πώς δημιουργήθηκε ο κόσμος. Και μόνο η σύγκυση των δύο αυτών ερωτημάτων, όπως συμβαίνει σε μια φονταμενταλιστική προσέγγιση της γραφής, μπορεί να αποτελέσει απειλή για την χριστιανική πίστη. Μια προσεκτική μελέτη των ομιλιών του Μ. Βασιλείου στην «Εξαήμερο» πείθει περί της εξελικτικής δημιουργίας των ειδών. Θεολογία και βιολογία δεν έχουν λόγο να αντιδικούν στο ζήτημα αυτό».

Σεβ. Μητροπολίτης Περγάμου κ. Ιωάννης Ζηζιούλας, «Ο άνθρωπος και το περιβάλλον: Ορθόδοξη θεολογική προσέγγιση», Από τα πρακτικά του διεθνούς επιστημονικού συνεδρίου «Επιστήμες Τεχνολογίες αιχμής και Ορθοδοξία», 4-8 Οκτωβρίου 2002.

Αναπλαισιώνοντας 2^η Δραστηριότητα:

Ταυτότητα έργου: Ο Γαλιλαίος αντιμετωπίζει την Ιερά Εξέταση, Κριστιάνο Μπάντι, 1857.